

1

2

Aan het Plein van de Revolutie, waar een grote muurtekening van Che Guevara op de inwoners van Havana neerkijkt, is het Cubaanse ministerie van Communicatie gevestigd. Dit ministerie huisvest sinds januari 1965 op de begane grond het Museo Postal Cubano.

DOOR Mathijs van de Waardt

BEZOEK AAN HET POSTMUSEUM 6

Het Cubaans postmuseum: Museo Postal Cubano 'José Luis Guerra Aguiar'

Het museum ademt de Cubaanse 'way of life'. Toen we op een donderdagochtend in oktober rond elf uur bij het museum arriveerden, waren de twee dames achter de balie zichtbaar verast door onze komst. (1)

Ons werd in eerste instantie te kennen gegeven dat we de dag erna maar terug

moesten komen, omdat de lichten niet werkten. (2) Nadat we aangegeven hadden dat we alleen die dag het museum konden bezoeken en de collectie desnoods wel in het donker wilden bekijken, werden we doorgelaten. Blijkbaar waren de problemen niet onoplosbaar: na ongeveer een kwartier kregen de twee dames de hulp van een

derde medewerker, die de lichten wel aan wist te krijgen.

Postgeschiedenis

In het licht was de omvangrijke collectie toch een stuk beter te zien. In de eerste zaal wordt in een aantal vitrines de postgeschiedenis van Cuba uiteengezet. (3) Achter glas liggen objecten die de ontwikkeling van de posteries schetsen: van achttiende-eeuwse koloniale registratieboeken en postinsignes tot aan recente herdenkingspenningen. Aan het eind van de zaal bevindt zich een bureau (4) waaraan Fidel Castro zelf in 1983 een speciale emissie lanceerde om de dertigste verjaardag van de aanval op de Moncadakazerne te herdenken. Castro had als studentenleider eerst langs juridische weg getracht het regime van dictator Batista te bestrijden, maar toen deze pogingen vruchteloos bleken, probeerde hij op 26 juli 1953 een kazerne in het oostelijke Santiago de Cuba te bezetten. Dit mislukte jammerlijk, en Castro overleefde als één van de weinigen de aanval. Hij werd gevangengezet en vluchtte later naar Mexico, van waaruit hij met behulp van Che Guevara in 1959 het eiland voorgoed van Batista wist te verlossen.

Postraket

In dezelfde ruimte staat een ander curieus item: een onderdeel van een zogenoemde

3

4

5

postraket. Met deze raket probeerden de Cubanen in 1939 een expressdienst tussen Havana en het 80 kilometer oostelijker gelegen Matanzas op te zetten. Dit initiatief was echter niet succesvol: de raket ontplofte nog voor de lancering. Aan de zijkant van de grote ruimte bevinden zich uitschuifbare displays, waarop zegels uit vrijwel alle landen van de wereld te zien zijn. Elk van de 525 panelen heeft een voor- en achterkant en vijf daarvan zijn gevuld met Nederlandse en twee met Belgische zegels. Ze geven een aardig beeld van onze filateliegeschiedenis, maar echt bijzondere stukken zitten er niet tussen.

Cubaanse collectie

Anders is dat bij de Cubaanse collectie. Nadat we de eerste zaal bekeken hadden, werden we naar een tweede zaal geleid, die speciaal was ingericht om de grote collectie Cubaanse stukken tentoon te stellen. Deze zaal werd in 1985 geopend om de twintigste verjaardag van het museum te vieren. Van de eerste koloniale zegels van de Spaanse koningin Isabella II uit 1855 (5) voert de collectie langs de onafhankelijkheidsoorlogen en de Amerikaanse overheer-

sing tot aan de Cubaanse republiek. Een groot deel van de 300 displays (ook weer met voor- en achterkant) staat echter in het teken van de emissies sinds de revolutie van 1959. Erg aardig zijn de zegels en ontwerpen van vlak na de revolutie, waarin onvervalste communistische propaganda en heroïek worden geëtaled. Dat de daden van Casto en zijn getrouwen hierin bijzondere aandacht krijgen zal weinigen verbazen. Naast postzegels en -ontwerpen (6+7) is een aanzienlijk deel van de Cubaanse collectie ook gewijd aan poststukken en voorfilatelie vanaf 1760. Het museum heeft nog een derde zaal, maar deze is vooral in gebruik voor lezingen en andere bijeenkomsten.

De moeite waard

Het museum is in 1990, vijf jaar na de dood van de eerste directeur José Luis Guerra Aguiar, naar hem genoemd. Guerra Aguiar heeft onder meer een overzichtswerk over de Cubaanse postgeschiedenis geschreven. De toegang tot het museum leek gratis, maar voor het fotograferen werd wel vijf peso's (equivalent van vijf Amerikaanse dollars) gevraagd. Voor dat bedrag mocht uw auteur

6

7

ook met de drie dames op de foto. (8) Hoewel Havana als toeristische bestemming steeds populairder wordt, was hier in het museum niets van te merken. De ligging – net buiten het oude centrum – zal hier mede debet aan zijn. Met name voor de omvang van de collectie is een bezoek zeker de moeite waard.

8

